

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Tot, perquè som una nació

Fa un parell de setmanes Héctor López Bofill va publicar un article a *El Punt Avui*, “Nacionalitzar Catalunya”, en el qual reivindicava la inexcusable fonamentació nacional de l’aspiració a la independència. Hi estic tan d’acord que em proposo estendre’m en aquesta idea, que, a més, em permet fer memòria sobre el perquè de tot plegat i ens recorda quin ha de ser l’objectiu final i irrenunciable.

LÓPEZ BOFILL denunciava l’actual discurs que supedita la sobirania a la seva legitimitat democràtica, condicionant-la als resultats d’un referèndum. I també lamentava el supòsit d’un independentisme no nacionalista que –això ho dic jo–, sent més tàctic que altra cosa, per fer-se estimar busca arguments en els avantatges socials i en la república com a model d’estat. Té raó. Primer, perquè el dret a l’autodeterminació dels catalans no s’esgota en un referèndum, es guanyi o es perdi, sinó en la nostra condició nacional sostinguda al llarg del temps –i temps molt difícils– per una tossuda voluntat col·lectiva. La nació, en una expressió d’Herrero de Miñón que sempre m’ha agradat, és l’a priori de la democràcia. No hi ha democràcia sense un poble que es vulgui governar a ell mateix. Invertir l’ordre dels factors és confondre el dret a la sobirania amb el procediment necessari per tal que sigui reconeguda per tercers. És a dir, si al final d’aquest procés no s’assolís la independència, no per això en perdriem el dret mentre seguíssim lluitant per la nació dels catalans. El dret a la sobirania política només podria extingir-se amb la desaparició de la nació.

EN SEGON LLOC, és cert que la humiliació a què ens va sotmetre Espanya amb el fracàs de la reforma del l’Estatut, a més de l’immemorial i sistemàtic maltractament econòmic, va desencadenar l’abandó del victimisme en què es refugiava el catalanisme autonomista i la superació de les pors que se’n derivaven. L’abús va fer veure amb claredat que la Constitució era una ratera i l’Estatut una via morta, com vaig escriure a *El camí de la independència* (2003). Ara bé: tot això no hauria derivat en una clara aspiració a la independència si no fos per la prèvia condició nacional, sostinguda principalment –com ara s’oblida– per la llengua i la creació cultural, gràcies a una societat civil incombustible. Una condició, la de ser nació, que és el que Espanya va impedir que fos reconeguda de totes totes en la reforma de l’Estatut. Ser o no ser nació és el moll de l’os del conflic-

CRISTINA CALDERER

Ser o no ser
nació és el moll
de l’os del
conflicte, com
saben molt bé
a Espanya

te, com saben molt bé a Espanya, mentre que aquí hi ha qui encara no ho vol entendre.

HE REPETIT ara i adés que la independència la voldria fins i tot si Espanya ens tractés a mans besades i també, si fos el cas, si ens hagués de portar uns anys de dificultats econòmiques. Sé que el país se n’acabaria sortint: crec profundament en aquest admirable país. Però l’emancipació –la personal i la nacional– no té preu. O més ben dit: en ser el fonament de tota dignitat, és tan valuosa que mereix els més grans sacrificis. Si, a més, la independència porta l’esperança de més democràcia, més justícia social, més prosperitat i més llibertat, certament és un bon al·licient que pot ajudar a decidir els més temerosos.

AIXÍ DONCS, no perdem de vista que no hem arribat on som per avidesa econòmica, ni ens hi han portat unes lluites socials que, per si algú s’enganyés, no s’acabaran amb la independència. Hi som perquè hem volgut ser una nació a tots els efectes. El nostre crit revolucionari, el que ens ha guiat fins aquí, sempre ha estat “Som una nació!” Un estat sense nació –un aparell de poder sense poble– seria políticament insostenible. No n’hi ha cap al món, ningú no renuncia a la nació. L’estat necessita la nació. Però, tinguem-ho també molt clar: només la nació pot domesticar l’estat i evitar que esdevingui un monstre.